

Protokół

6. posiedzenia 6. sesyi, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 15. stycznia 1895 roku.

Początek posiedzenia o godzinie 11. minut
15 przed południem.

Przewodniczący : Marszałek krajowy J. O.
Eustachy książę Sanguszko.

Sekretarze: Aleksander Barwiński, Duklan
Słonecki. Zdzisław Tarnowski.

Obecných posłów 115.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Radca dworu
Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość po-
słów i otwiera posiedzenie, oznajmiając, że pro-
tokół 5 posiedzenia uznaje za przyjęty nie wnie-
siono bowiem przeciwko niemu żadnych zarzutów.

Marszałek podaje do wiadomości Izby, że
udzielił p. Trzeciekiemu urlopu na 3 dni.

Sekretarz p. Słonecki, czyta spis petycji
od L. s. 483 do L. s. 558, sekretarz zaś p. Bar-
wiński od L. s. 558—615, które Izba przydziela
następującym komisjom:

Komisji gospodarstwa krajowego L. s.: 483,
484, 486, 568, 570.

Komisji kolejowej L. s. 485, 498, 601, 614.

Komisji drogowej L. s.: 487, 495, 569.

Komisji administracyjnej L. s.: 488, 587.

Komisji budżetowej L. s.: 489, 492, 496,
499, 500, 501, 502.

Po odczytaniu petycji L. s. 503, przemawia
p. Midowicz, popierając tę petycję, po czem
Izba przydziela ją do komisji budżetowej.

Komisji budżetowej przekazano dalej pe-
tycje L. s.: 504, 505, 506, 507, 508, 512, 520,
558, 559, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 573, 575,
576, 577, 578, 584, 585, 586, 588, 589, 590, 591,
592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 600, 602, 603,
612, 613, 615.

Komisji petycyjnej pet. L. s.: 490, 493,
571, 572.

Komisji przemysłowej pet. L. s.: 494, 574,
599.

Komisji prawniczej pet. L. s.: 497.

Komisji szkolnej pet. L. s.: 509, 510, 513,
514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523,
524, 525, 526, 527, 528, 530, 531, 532, 533, 534,
535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544,
545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554,
555, 556, 557, 567, 579, 580, 581, 582, 583.

Komisji górniczej pet. L. s.: 560.

Marszałek udziela głosu Komisarzowi rzą-
dowemu w celu odpowiedzi na wystosowaną do
Rządu interpelację.

Komisarz rządowy, radca dworu, Wł. hr.
Łoś odpowiada na interpelację pp. Kramarczyka
i towarzyszy w sprawie dostarczania soli bydłowej
rolnikom i hodowcom bydła.

Izba przystępuje do porządku dziennego
którego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału
krajowego o krajowej średniej szkole rolniczej
i folwarku w Czernichowie.

Sprawozdawca p. Wereszczyński, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedmiotu komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z projektem ustawy zezwalającej Radzie pow. w Tarnobrzegu na zaciągnięcie pożyczki 25.000 zł z kraj. funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych.

Sprawozdawca p. Wereszczyński uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedmiotu komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek :

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany §. 26. ustawy o reprezentacji powiatowej.

Sprawozdawca p. Wereszczyński uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji gminnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z wnioskiem przyzwolenia gminie miasta Krakowa na użycie kwoty 400.000 zł. pochodzącej z 1 $\frac{1}{2}$ milionowej, przez kraj poręczonej pożyczki, na cele asanacji miasta.

Sprawozdawca p. Wereszczyński, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego.

Sprawozdawca p. Romanowicz, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji przemysłowej.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o akcji pomocniczej z powodu klęsk elementarnych w roku 1893.

Sprawozdawca p. Romanowicz, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedmiotu komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o fundacji Skarbkowskiej.

Sprawozdawca p. Chamiec, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedmiotu do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie systemizowania posady Dyrektora krajowego biura kolejowego.

Sprawozdawca p. Edward Jędrzejowicz, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji kolejowej.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie wniosku p. Romańczuka o zmianę statutu krajowego i krajowej ordynacji wyborczej dla zaprowadzenia wyborów bezpośrednich w kurii mniejszych posiadłości i powiększenia liczby posłów z miast i gmin wiejskich.

Marszałek oświadcza, że z powodu nieobecności p. Romańczuka udziela głosu p. Sawczakowi, jako jednemu z podpisanych na wniosku posłów, celem umotywowania wniosku powyższego.

Przemawia p. Sawczak uzasadniając powyższy wniosek i proponuje przekazanie tego wniosku komisji prawniczej.

Przemawia p. Pilat i wnosi przekazanie powyższego wniosku komisji administracyjnej.

Przemawia p. Antoniewicz.

Przemawia p. Pilat powtórnie.

Przemawia p. Kramarczyk i wnosi wybór osobnej komisji dla tego wniosku złożonej z 12 członków.

Izba popiera ten wniosek.

W głosowaniu odrzuca Izba wniosek p. Kramarczyka, przyjmuje zaś wniosek p. Pilata, w myśl którego wniosek p. Romańczaka przekazany został komisji administracyjnej.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku posła Męcińskiego w przedmiocie dalszej regulacji rzeki Kisieliny.

Przemawia p. Męciński, uzasadniając swój wniosek pod względem zaś formalnym, wnosi odesłanie go do Wydziału krajowego, jako komisji.

Przemawia członek Wydziału krajowego, p. Weszczyński.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem p. Męcińskiego, odesłanie jego wniosku do Wydziału krajowego jako komisji z poleceniem zdania sprawy Sejmowi jeszcze podczas bieżącej sesji.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku posłów Rutowskiego i Rayskiego z projektem ustawy zmieniającej niektóre postanowienia ustawy krajowej z roku 1889 i 1892 o stosunkach prawnych nauczycieli szkół ludowych.

Przemawia p. Rutowski uzasadniając powyższy wniosek, pod względem zaś formalnym wnosi przekazanie tego wniosku komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku posła Fruchtmanna o zmianę art. 16. ustawy z dnia 24. kwietnia 1894 Nr. 49. Dz. u. kr. o zakładaniu i utrzymaniu publicznych szkół ludowych.

Przemawia p. Fruchtmann uzasadniając powyższy wniosek, pod względem zaś formalnym wnosi odesłanie go do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Krzysztofowicza w sprawie komasacji gruntów.

Przemawia p. Krzysztofowicz, uzasadniając powyższy wniosek, pod względem zaś formalnym

wnosi przekazanie tego wniosku komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o krajowym kursie praktycznym dozorców melioracyjnych.

Sprawozdawca p. Struszkiewicz, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z d. 27. grudnia 1894 l. 65.821 o krajowym kursie praktycznym dozorców melioracyjnych przyjmuje się do wiadomości.

II. Wzywa się Wydział krajowy, by poczynił u Wysokiego c. k. Rządu starania celem podwyższenia dotacji ze skarbu Państwa na utrzymanie krajowego kursu praktycznego dozorców melioracyjnych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i głosując oddzielnie nad każdym ustępem wniosku komisji, uchwała oba ustępy powyższego wniosku bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku Wydziału krajowego z projektem ustawy zmieniającej niektóre postanowienia ces. patentu z 5. lipca 1853. Nr. 130 Dz. u. p. ustawy kraj. z 26. kwietnia 1871. Nr. 18. Dz. u. kr. o wykupnie i regulacji ciężarów gruntowych.

Sprawozdawca p. Fruchtmann, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną ustawę:

U s t a w a

z dnia obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, którą zmienia się niektóre postanowienia Cesarskiego patentu z dnia 5. lipca 1853 Dz. pr. p. Nr. 130 i ustawy krajowej z dnia 26. kwietnia 1871 Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 18 o wykupnie i regulacyi ciężarów gruntowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

§. 1.

Z dniem ogłoszenia niniejszej ustawy ustaje działalność Władz dla spraw wykupu i regulacyi ciężarów gruntowych co do wszystkich praw wyszczególnionych w §. 1. i 2. Cesarskiego patentu z dnia 5. lipca 1853 Nr. 130 Dz. pr. p., i w ustawie krajowej z dnia 26. kwietnia 1871 Nr. 18 Dz. u. kr., które do tego dnia u c. k. komisji krajowej dla spraw wykupu i regulacyi ciężarów gruntowych zgłoszone, względnie prowokowane nie zostały (§. 6. patentu). Odtąd władze te załatwiać będą tylko takie sprawy, które do dnia ogłoszenia niniejszej ustawy w wspomnianej c. k. komisji krajowej już były zgłoszone, względnie prowokowane, a orzeczenia ich w myśl §. 34. patentu wydane i nadal w drodze prawa zaczepione być nie mogą.

Po ukończeniu spraw jeszcze po ogłoszeniu niniejszej ustawy do ich kompetencyi należących, władze te istnieć przestaną.

§. 2.

Od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy wszelkie spory o to, czy prawa w poprzednim §. 1 wymienione, dotychczas nie zgłoszone, względnie nie prowokowane, istnieją lub nie, tudzież spory co do punktów określonych w §. 7 lit. a do dołącznie f ces. patentu z dnia 5 lipca 1853 Nr. 130 Dz. p. p. mogą być wytaczane tylko przed sądami, które takie spory rozstrzygać będą w drodze procesu sumarycznego z zastosowaniem §§. 4. i 5. rozporządzenia ministeryalnego z dnia 24. października 1860 Nr. 249 Dz. p. p.

§. 3.

Wykupno lub regulację praw w §. 1. wymienionych, dotychczas niezgłoszonych, względnie nieprowokowanych, o ile prawa te zgodnem oświadczeniem stron lub wyrokiem sądowym ustalone zostały, przeprowadzać będą na żądanie obowiązanego lub uprawnionego c. k. Władze polityczne.

§. 4.

Do wydania orzeczenia o wykupnie lub regulacyi powołane jest w I. instancyi c. k. Namiestnictwo. Potrzebne w tym celu dochodzenia przeprowadzać będzie z polecenia c. k. Namiestnictwa z reguły to c. k. Starostwo, w którego obrębie położony jest grunt służebny. Do niego należeć będzie przeprowadzenie wszystkich czynności urzędowych, które według instrukcyi obwieszczonej rozporządzeniem ministeryalnym z d. 31. października 1857 Nr. 218 Dz. pr. p. pod względem wykupu lub regulacyi praw poruczone są c. k. komisji miejscowej.

§. 5.

Przeciw orzeczeniom c. k. Namiestnictwa służy w nieprzekraczalnym terminie 6 tygodni rekurs do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, które rozstrzygać będzie w porozumieniu z c. k. Ministerstwem rolnictwa.

§. 6.

Koszta wynikłe z powodu dochodzeń co do wykupu lub regulacyi pokrywane będą według przepisów obowiązujących w postępowaniu władz politycznych. O obowiązku uiszczenia ich orzec należy w toku instancyi.

§. 7.

Powyższe postanowienia mają być stosowane także do tych w §§. 1. i 2. cesarskiego patentu z dnia 5. lipca 1853 L. 130 Dz. p. p. i w ustawie krajowej z dnia 26. kwietnia 1871 L. 18. Dz. u. kr. wymienionych praw, które dopiero po ogłoszeniu tego patentu (§. 43) nabyte zostały, o ile te prawa już przed ogłoszeniem niniejszej ustawy nie zostały zgłoszone, względnie prowokowane u Władzy krajowej dla spraw wykupu i regulacyi ciężarów gruntowych.

§. 8.

Niniejsza ustawa nie narusza w niczem postanowień ustaw państwowych z 7. czerwca 1883. Dz. pr. p. Nr. 92. i 94. o składaniu gruntów rolniczych i dzieleniu gruntów wspólnych, o ile one odnoszą się do wymienionych w § 1. ustęp 4 ad a) i b) Ces. patentu z 5. lipca 1853 praw spólnego posiadania i używania gruntów.

§. 9.

Postanowienia Ces. patentu z 5. lipca 1853 i obwieszczonej rozporządzeniem ministeryalnym z 31. października 1857 Dz. pr. p. Nr. 218 instrukcyi, o ile nie zostały zmienione niniejszą ustawą, obowiązywać będą tak sądy jak i Władze polityczne.

§. 10.

Co do praw §. 1. niniejszej ustawy objętych, przestają obowiązywać postanowienia rozporządzenia ministeryalnego z 3. września 1855 Dz. p. p. Nr. 161 w ustępach 1. i 2.

§. 11.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, sprawiedliwości, rolnictwa i skarbu.

Przemawia komisarz rządowy, radca dworu, Włodzimierz hr. Łoś.

Przemawia sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Gdy w rozprawie szczegółowej nikt głosu nie żąda, wnosi sprawozdawca przyjęcie całego projektu ustawy *en bloc*.

Izba uchwała ten wniosek, poczem przyjmuje cały projekt ustawy *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy w trzecim czytaniu, wraz z nagłówkiem i zakończeniem ustawy.

Wobec wyczerpania porządku dziennego wzywa Marszałek sekretarzy do odczytania wniosków i interpelacji wniesionych.

Sekretarz p. Tarnowski Zdzisław czyta następującą interpelację do Komisarza rządowego.

I n t e r p e l a c y a

do Jaśnie Wielmożnego Pana Komisarza Rządowego.

Szkoły oraz warsztaty wzorowe zawodowe o charakterze szkół publicznych zakładane i utrzymywane bywają z funduszu krajowego, z zasiłków udzielanych przez skarb państwa, jak również na mocy pewnych zobowiązań z kwot opłacanych w formie dotacyi i subwencji przez poszczególne powiaty i gminy. Tutejszo krajowe władze skarbowe mylnie interpretując ustawę o należyciach a właściwie wbrew tejże ustawie wymierzają wysokie opłaty od subwencji przyznanych szkołom i warsztatom wzorowym. Przykład klasyczny podobnego wymiaru daje fakt następujący:

„Rada powiatowa w Łańcucie przyznała subwencyą roczną w kwocie 500 złr, na rzecz krajowej szkoły sukienniczej w Rakszawie i od tej subwencji wymierzyła pow. Dyrekcyja Skarbu w Rzeszowie wezwaniem płatniczem z 8 marca 1894 do ^{B. rej. poz. 1555 z r. 1893} _{dzien. wym. wzór V. 1 78 94.} należytość w wysokości 1000 złr. a. w.

Zważywszy, że szkoły i warsztaty zawodowe uzupełniają wychowanie publiczne w kierunku kształcenia młodzieży na samoistnych rękodzielników - przemysłowców a tem samem oddają ogólną usługę krajowi i Państwu.

Zważywszy, że do zakładania i utrzymania wymienionych szkół zawodowych na podstawie poprzedniego porozumienia się i zawartych układów dają subwencje kraj, c. k. Rząd, Rady powiatowe i gminy,

Zważywszy wreszcie, że władze skarbowe wymiarem wspomnianych należytości narażają niepotrzebnie interesowane strony na wnoszenie rekursów, a samym faktem wymiaru mogą uniemożliwić udzielanie subwencji przez powiaty i gminy na rzecz szkół zawodowych.

Podpisani zapytują c. k. Rząd:

I. Czy wiadomem jest c. k. Rządowi, że tutejszo - krajowe władze skarbowe w mylnem zrozumieniu ustawy o należyciach wydanej

na podstawie Cesarskiego patentu z 9. lutego 1850 r. Dz. u. p. Nr. 50 wymierzają opłaty od subwencji udzielanych na rzecz szkół i warsztatów wzorowych o charakterze publicznym.

II. Czy c. k. Rząd wyda stosowne zarządzenie, ażeby wymiary uskutecznione zniesiono a zarazem pouczy władze skarbowe izby na przyszłość nie wymierzano z wymienionego już tytułu jakichkolwiek należności.

Lwów dnia 15. stycznia 1895.

Interpelujący Żardecki.

Kramarczyk, Potoczek, Dr. Midowicz, Dr. Olpiński, Michalski, Romanowicz, Rożankowski, Mizia, Lenartowicz, Browicz, T. Merunowicz, Klemensiewicz, W. Rogoyski, A. Rayski, Stręk, Fruchtmann.

Sekretarz p. Słonecki czyta następującą interpelację:

I n t e r p e l a c y a.

do Jaśnie Wielmożnego Pana Komisarza
Rządowego.

Ponieważ w niektórych powiatach kraju naszego zdarzają się bardzo często wypadki, iż właściciele domów mieszkalnych z powodu spustoszenia lub niezamieszkania pewnych części czy ubikacji swojego domu, wnoszą prośby do c. k. Starostw o odpisanie podatku klasowo-domowego od zamieszkałych części mieszkalnych i mimo sprawdzenia przez dotyczące Władze o faktycznym stanie niezamieszkania tychże ubikacji c. k. Starostwa albo przewlekają sprawę przez długie lata, albo bezwarunkowo prośby odrzucają i podatku tego odpisać nie chcą, jak to ma miejsce w c. k. Starostwie Bialskim z domem pod Nr. 43 i 197., 161. i 317. w Osieku, z których niektóre prośby jak n. p. z Nr. 43 już od lat 8 się przewlekają a podatki mimo nieużytku się płacić muszą, zaś dom Nr. 197 wskutek tego został przez właściciela sprzedany i rozebrany.

Dla tego podpisani zapytują w obec powyższych faktów, czy ustawa Państwowa z dnia 1. czerwca 1890 roku dz. u. p. Nr. 97 oraz rozporządzenie do tejże z dnia 15/10 1890 Nr. 190 czy ma moc obowiązującą względem natych-

miastowego odpisywania podatku klasowo-domowego od niezamieszkałych czy opustoszałych części mieszkalnych i w danym razie dla czego nie stosują się do powyższej ustawy, wiedząc że opodatowanemu czyni się krzywdę przez ciągnięcie niesłusznych podatków, których mu później c. k. Urząd podatkowy tak samo zwrócić nie chce

Lwów dnia 14 stycznia 1895.

Fr. Kramarczyk, interpelujący.

W. Mizia, Potoczek, Stręk, Żardecki, Klemensiewicz, Palch, Korol, Rożankowski, Romanowicz, Michalski, Czyżewicz, Dr. Olpiński, Dr. Midowicz, Goldmann, T. Merunowicz, Lenartowicz.

Sekretarz p. Barwiński, czyta następującą interpelację:

I n t e r p e l a c y a

Do Jaśnie Wielmożnego Pana Komisarza
Rządowego.

Jaśnie Wielmożny Panie!

Nie podlega najmniejszej wątpliwości, że moralność i ściśle z nią związana religijność są najgłówniejszymi podwalinami rodziny, a tem samem podwalinami kraju i państwa. Dlatego każde uporządkowane państwo i jego organa powinny za pomocą ustaw i rozporządzeń pielęgnować i wzmacniać wspomniane cnoty, zwłaszcza w obecnych czasach, kiedy to jawnie i skrycie, wszelkiego rodzaju wrogie prądy starają się zniszczyć tę główną spójnię porządku rodzinnego i społecznego.

My chwała Bogu żyjemy w państwie, które bezwarunkowo trzymało się i trzyma się powyższych zasad i silnie wierzymy w to, że i rządowe organa tegoż państwa zawsze będą w tym duchu postępować. Już bowiem w czasach przedkonstytucyjnych surowo zakazano wzywać strony w dniu świąt uroczystych na terminu do urzędów publicznych.

Ponieważ jednak dawniej święta obrządku ruskiego nie zawsze bywały uwzględniane i dlatego Rusini często na to narzekali, przeto dekretem c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, z dnia 20. stycznia 1849 r. przyznał W. c. k.

Rząd obrządkowi greckiemu zupełne równo-uprawnienie pod tym względem.

Zakaz wzywania wyznawców obrządku ruskiego w ich uroczyste święta do sądów wydano dekretem c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z dnia 25. stycznia 1849, a zakaz wzywania ich w uroczyste święta do urzędów, podlegających c. k. Ministerstwu skarbu, wydano dekretem tegoż c. k. Ministerstwa z dnia 1. lutego 1849 r.

Dziś jednak, jakkolwiek w tej sprawie wnoszono i w Wysokim Sejmie krajowym interpelacye i zażalenia, jakkolwiek nawet Najprzewielebniejsze Ordynaryaty ruskie wносиły przedstawienia i prośby do W. c. k. Rządu, który wciąż przyrzekał to złe usunąć,—mimo tego wszystkiego, bardzo a bardzo często żalą się Rusini, a mianowicie włościanie, że te ich prawa przez nikogo nie bywają uwzględniane. Włościanie ruscy nie bez podstawy narzekają, że oni jako chrześcijanie w państwie chrześcijańskim stoją niżej od żydów, których — nie mówiąc już o większych świętach — c. k. urzędy nawet w szabasy na terminu nie wzywają.

Zatem nie bez podstawy narzekają nasi włościanie, że dla nich prawa istnieją tylko na papierze, a nie w rzeczywistości, jeżeli ich się często zmusza i to ze strony c. k. władz, do opuszczania nabożeństwa, które bez wątpienia przyczynia się do podniesienia religijności i moralności!

Ruskie gazety peryodyczne, a mianowicie „Hałyczanyn“ (l. 275, 276, 277, 279, 280, 289 z r. 1894) i „Diło“ podają bardzo często fakta, które drażnią uczucia narodowe, a dotkliwie obrażają uczucia religijne naszego religijnego narodu.

Nie przypuszczając, by tego rodzaju postępowanie c. k. urzędów było z rozmysłem obliczone na poniżenie naszej narodowości i naszej cerkwi, ale wierząc, że dzieje się to tylko z niewiadomości lub nieuwagi, co w każdym razie jest nie do przebaczenia,—podpisani ośmielają się zainterpelować Jaśnie Wielmożnego Pana, jako c. k. komisarza rządowego:

1) Czy wypadki podobnego rodzaju, podane bardzo często do publicznej wiadomości w ruskich a czesem i w polskich dziennikach, do chodzą do wiadomości W. c. k. Rządu?

Czy W. c. k. Rząd zamierza już raz przedsięwziąć, odpowiednie i skuteczne środki, ażeby więcej nie powtarzały się fakta takiego rodzaju, sprzeciwiające się ustawom i rozporządzeniom c. k. Władz?

Lwów dnia 1-13. stycznia 1895

Dr. Mikołaj Antoniewicz w. r.

Hamorak, Huryk, A. Barabasz, Potoczek, Mizia, Kramarczyk, Żardecki, Stręk, Kułaczowski, Dr. Okuniewski, Korol, Rożankowski, Kowalski, Teliszewski, Herasymowicz, Dr. Sawczak, Barwiński.

Marszałek oznajmia, że wszystkie powyższe interpelacye poda do wiadomości Komisarza rządowego.

Sekretarz p. Słonecki czyta następujący wniosek.

W n i o s e k.

Na mocy Najwyższego postanowienia z dnia 4. czerwca 1869 wydali Ministrowie spraw wewnętrznych, wyznań i oświaty, sprawiedliwości, skarbu, handlu, rolnictwa, tudzież obrony krajowej rozporządzenie z dnia 5. czerwca 1869 l. 2354 (Dz. u. k. 24) zmieniające po części istniejące w naszym kraju przepisy o języku urzędowym i korespondencyi z innymi władzami i urzędami.

Według §. 1. tego rozporządzenia mogą władze i urzędy, podlegające powyżej wymienionym ministerstwom, używać tak w służbie wewnętrznej, jakoteż i korespondencyi z urzędami niewojskowymi władzami, urzędami i sądami w kraju, języka polskiego.

Do przepisu tego zastosowały się też władze i urzędy, okrom kolei państwowych i poczt, które wbrew powołanemu rozporządzeniu do chwili obecnej używają w służbie wewnętrznej zawsze, zaś ze stronami bardzo często języka niemieckiego.

Sejm krajowy niejednokrotnie upominał się o zaprowadzenie języka polskiego jako urzędowego w całej wewnętrznej służbie kolejowej, a Rząd zasłaniał się dawniej tem, że życzeniu temu dlatego zadość uczynić nie może, bo kolej żelazne były naówczas w Galicyi prywatnymi akcyjnymi stowarzyszeniami.

z uwagi, że po upaństwowieniu kolei rze-
koma ta przeszkoda odpadła i dziś wszystkie
linie kolei w naszym kraju stały się instytucją
państwową i częścią administracji rządu, a zatem
jako podległe ministerstwu handlu, powinny za-
stosować się bezwzględnie do powołanego na
wstępie rozporządzenia.

Z uwagi, że w r. 1880 przy udzieleniu sub-
wencji krajowej w kwocie 1. miliona na budowę
podkarpackiej kolei żelaznej, stanowiącej jedną
z głównych arterii sieci kolei państwowych
w Galicyi, Sejm odrębną uchwałą wyraził życze-
nie zmiany §. 7. statutu organizacyjnego zarzą-
du kolei żelaznych skarbowych w Galicyi w kie-
runku zaprowadzenia w całej pełni języka pol-
skiego jako urzędowego, a Wydział krajowy,
opierając się na tej zasadzie, wystosował dnia
9. października 1891 do p. Ministra handlu me-
moryał, w którym domagał się, aby zarządy ko-
lei skarbowych w Galicyi nietylko po polsku,
względnie po rusku stronom odpowiadały i po
polsku z władzami urzędowymi (niewojskowemi)
i autonomicznymi korespondowały, ale aby w ca-
łej wewnętrznej służbie w obrębie naszego kraju
używano języka polskiego, a życzeniu temu do-
tychczas się zadość nie stało.

Z uwagi nareszcie, że państwowe urzędy
pocztowe, jako podlegające Ministerstwu handlu,
zaraz od pierwszej chwili wejścia w życie po-
wyższego rozporządzenia powinny były używać
w wewnętrznej służbie wyłącznie języka pol-
skiego jako urzędowego.

Z uwagi wreszcie, że językiem urzędowym
w c. k. żandarmeryi jest wbrew postanowieniom
powołanego rozporządzenia ciągle jeszcze język
niemiecki, którym żandarmi posługując się
w swych raportach i doniesieniach, mogą nieje-
dnokrotnie z powodu małej znajomości tego ję-
zyka przynieść wielkie szkody jednostkom
i ogółowi:

podpisani wnoszą:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wzywa po-
nownie c. k. Rząd, aby po myśli Najwyższego posta-
nowienia z d. 4. czerwca 1869 i całego Ministerjum
z dnia 5. czerwca 1869 (Dz. ust. kr. Nr. 24)
wprowadził jak najrychlej w urzędach kolei pań-
stwowych i pocztowych, tudzież w c. k. żandar-

meryi także w wewnętrznej służbie język polski
jako urzędowy.

We Lwowie dnia 15. stycznia 1895.

Wnioskodawca:

M. Michalski w. r.

W. Rogoyski, Witosławski, Dworski, Czy-
żewicz, Palch, Goldmann, A. Rayski, Romano-
wicz, Weigel, Żardecki, Fruchtmann, Klemen-
siewicz, Dr. Olpiński, Dr. Midowicz, Lenarto-
wicz, T. Merunowicz, Rutowski.

Sekretarz p. Tarnowski czyta następujący
wniosek:

W n i o s e k.

Zważywszy, że Wysoki Sejm jeszcze w kwie-
tniu roku 1892 polecił Wydziałowi krajowemu,
by wniósł ustawę o przymusowym tępieniu my-
szy polnych;

zważywszy, że od tego czasu kraj znów
przez tę dla rolnictwa ciężką klęskę nawiedzony
został;

zważywszy, że dzisiaj istnieją już liczne
skuteczne środki tępienia tych szkodników, któ-
rych użycie bez niebezpieczeństwa dla ludzi
i zwierząt domowych jest możliwem;

Wysoka Izba raczy uchwalić:

1. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by
wypracował w porozumieniu z c. k. Rządem
ustawę o przymusowym tępieniu myszy pol-
nych i wniósł takową na najbliższej sesji sej-
mowej.

2. Wydział krajowy rozszerzy działalność
swoją w sprawie wyszukiwania najskuteczniej-
szych środków dla niszczenia myszy polnych,
a próby i doświadczenia robić będzie w różnych
okolicach kraju.

3. Wzywa się c. k. Rząd, aby, zanim od-
nośna ustawa w życie wejdzie, zarządził w dro-
dze rozporządzenia przymusowe tępienie myszy.

Lwów dnia 15. stycznia 1895.

Wnioskodawca:

Stanisław Dzieduszycki w. r.

Zaleski, Sękowski, Wł. Kozłowski, Wł. Nie-
zabitowski, Duklan Słonecki, Krzysztofowicz, Jan
Trzeciecki, Ed. Micewski, J. Puzyna, M. Toro-

siewicz, Z. Zagórski, Gniewosz, Barański, B. Horodyński, Wojciech Dzieduszycki, Szeptycki, Klemens Dzieduszycki, Juliusz Korytowski, Włodzimierz Siemiginowski, Stan. Stadnicki, Pilat, Abrahamowicz, Huryk, Bielański, Tyszkowski.

Sekretarz p. Barwiński czyta następujący wniosek:

W n i o s e k.

Zważywszy, że c. k. Rząd przedłożył Radzie państwa projekt do ustawy o kredycie melioracyjnym i zdaje się uzasadnioną nadzieją, że ustawa ta przez Radę państwa uchwaloną zostanie w bieżącej sesyi:

zważywszy, że możność jak najszybszego zużytkowania tej ustawy przez interesowanych rolników leży niewątpliwie w interesie kraju naszego i że możność ta należeć będzie tak od tego, czy bank krajowy finansową stronę sprawy zaraz załatwić będzie mógł jak też i od tego, czy krajowe biuro melioracyjne dostateczne będzie miało siły do wykonania pracy, która w większej jak dotąd mierze będzie od niego żądaną;

Wysoki Sejm raczy uchwalić.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by wobec spodziewanej ustawy państwowej o kredycie

melioracyjnym, poczynił odpowiednie kroki przygotowawcze, ażeby w chwili kiedy ustawa ta uchwaloną i sankcyonowaną zostanie, wprowadzenie jej natychmiast w życie było możliwionem.

Lwów dnia 15. stycznia 1895.

Wnioskodawca:

Władysław Struszkiewicz w. r.

Z. Dembowski, J. Męciński, F. Rozwadowski, L. Chrzanowski, Onyszkiewicz, Zamoyski, Łączynski, Sala, J. Gnoiński, Krzysztofowicz, J. Stadnicki, Sękowski, Stan. Stadnicki, Dydyński, Abrahamowicz, Zdzisław Skrzyński, Klemens Dzieduszycki, Stanisław Larysz Niedzielski, A. Jędrzejowicz, Tadeusz Langie, W. Gnoiński.

Marszałek oznajmia, że z powyższymi wnioskami postąpi stosownie do postanowień regulaminu.

Marszałek zamyka posiedzenie i naznacza następne na dzień 19. stycznia b. r. godzinę 11. rano, oznajmiając, że porządek dzienny będzie posłom rozesłany.

Koniec posiedzenia o godzinie 1. minut 20 po południu.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko w. r.

Sekretarze:

Barwiński w. r.

Stonecki w. r.

